

Screening af kulturmiljøer

Romdrup

Romdrup-Klarup

**Aalborg
Kommune**

DECEMBER 2020

Kulturmiljøscreening

Her beskrives Romdrup, som er et kulturmiljø i Aalborg Kommune. Kulturmiljøets værdier og egenskaber er kortlagt med vægt på områdets bærende fortælling, og der gives anbefalinger i forhold til hvilke elementer, der er vigtige at bevare.

HVAD ER ET KULTURMILJØ

Et kulturmiljø er *"et geografisk afgrænset område, der i sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling"*.

Et kulturmiljø består af bebyggede helheder, eksempelvis landsbyer, boligområder, fabrikker og lignende. Pointen er, at der er en historisk sammenhæng mellem bebyggelse og stedets fortælling. Kulturmiljøer vil ofte være hverdagsagtige områder med en stærk identitet.

Kulturmiljøets værdi afhænger dels af miljøets alder og fysiske tilstand, og dels af den fortælling om det levede liv, som kulturmiljøet rummer. Det er afgørende, at fortællingen er synlig og kan opleves i dag.

Formålet med at arbejde med kulturmiljøer i planlægningen er at sikre, at det enkelte områdes identitet og fortælling viderebringes til nutiden.

METODE

Udpegning af kulturmiljøer i Aalborg Kommune sker med udgangspunkt i SAK-metoden (Screening af Kulturmiljøer). Metoden er udarbejdet af Arkitektskolen Aarhus sammen med flere kommuner og med støtte fra RealDania.

Via metoden

- identificeres kulturmiljøets bærende fortælling,
- beskrives kulturmiljøets elementer, strukturer og tilstand,
- vurderes kulturmiljøets værdier inden for kulturhistorie, arkitektur og integritet, og
- vurderes kulturmiljøets egenskaber i forhold til turisme, bosætning, erhverv og kulturformidling.

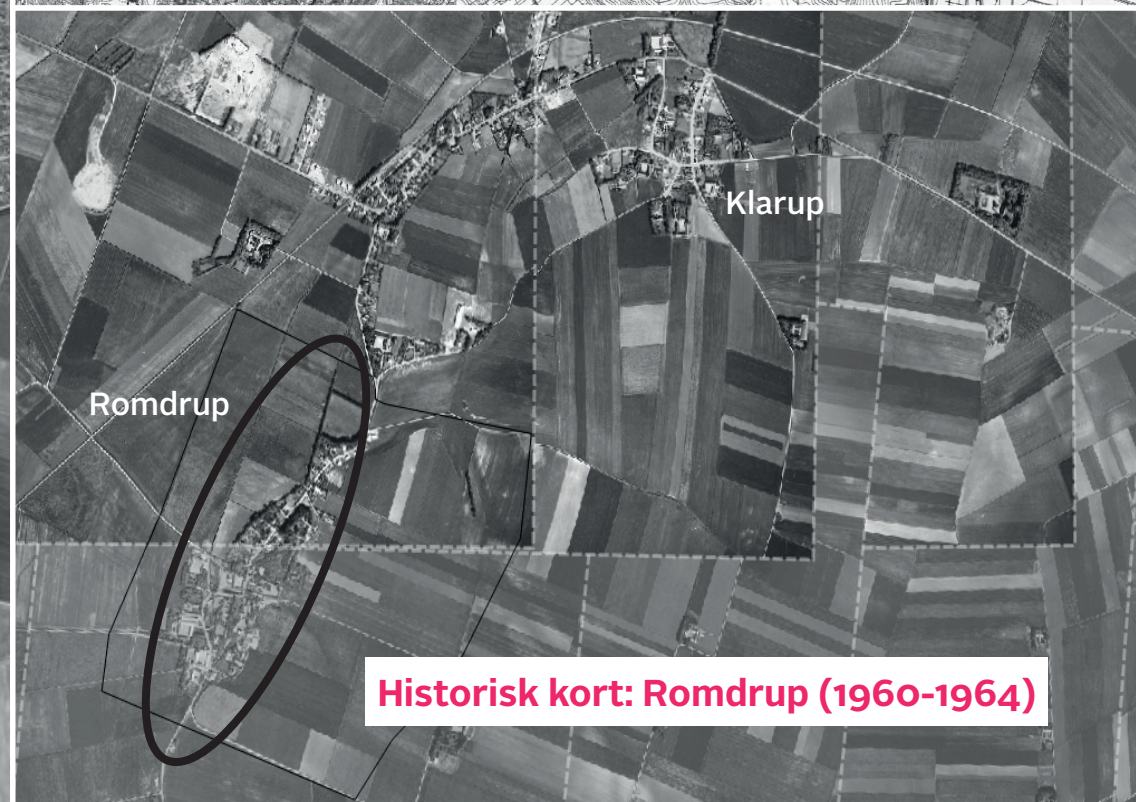
Det nyskabende ved denne metode i forhold til tidligere tiders metoder til kortlægning af kulturmiljøer er, at der lægges vægt på miljøets udviklingspotentiale. Grundtanken er, at kulturmiljøer skal have værdi for mennesker i dag og at de skal kunne styrke bosætning, erhvervslokalisering, turisme eller kulturformidling.

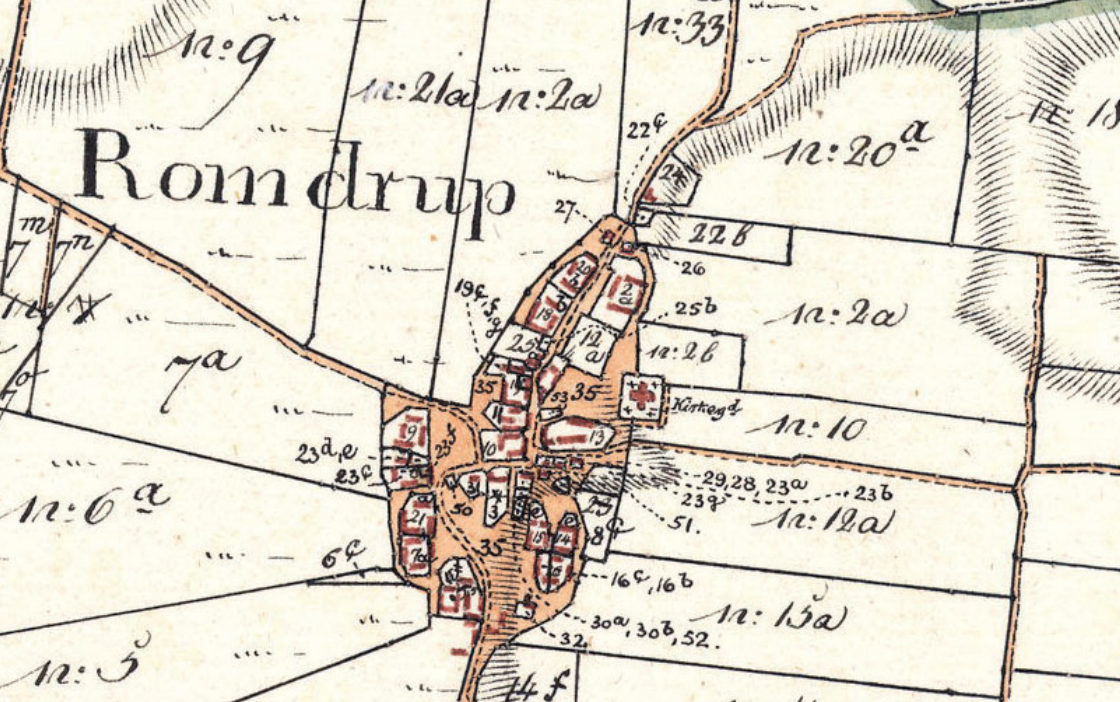
Luftfoto: Romdrup ved Klarup 2019

Historisk kort: Romdrup (ca. 1880)

Historisk kort: Romdrup (1960-1964)

Kortet fra 1806 viser tydeligt, at Romdrup tidligere betød af mange og store gårde.

Romdrup, fotografi fra mellem 1900-1930. Her ses vælden, som i dag er bebygget med boliger fra 1960'erne. Til højre i billedet ses Romdrup Kirke, som i dag ikke kan ses grundet beplantningen på bakkeøens skråning.
Foto: Lokalhistorisk Arkiv for Romdrup-Klarup

Den bærende fortælling

BESKRIVELSE

Landskab

Romdrup er beliggende på vestsiden af Sejlflod Kridtø, som udgør et langstrakt, nord-syd-orienteret og op til 85 m højt bakkestrøg omgivet af en hævet Littorinaflade. Bakkens kerne består af skrivekridt fra den yngste del af Kridttiden. Mod vest løber Romdrup Ådal.

Historie

Romdrup er en velbevaret forteklyngeby. Arkæologiske fund har vist, at der har været menneskelig aktivitet og bebyggelse i området i yngre stenalder, 3000-1500 f. Kr., ligesom der er gjort fund fra jernalderen, 500-600 e. Kr. I Vikingetiden er Klarup udsprunget af bebyggelsen i Romdrup.

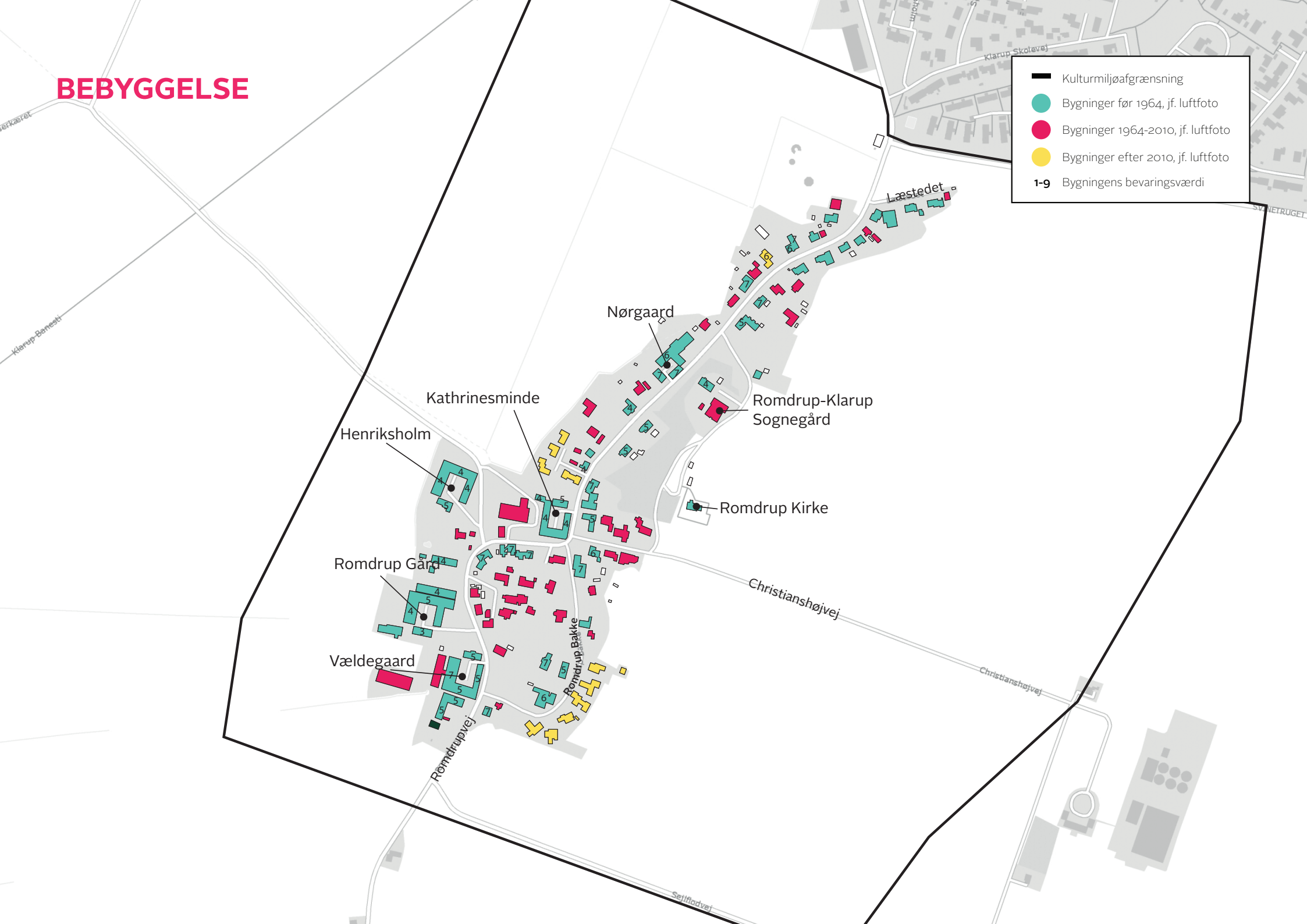
Bygninger

Romdrup består af en række større gårde og mindre huse, der trykker sig henholdsvis op mod bakkeøen og er placeret på de lavere arealer mod vest. På denne måde har byen bevaret karakteristika som langstrakt forteklyngeby i retning nord-syd. Forten fremstår også bebygget med mindre huse og er svær at ane uden lokalkendskab.

Kirken

Romdrup er karakteriseret som en kirkelandsby og meget tyder på, at Romdrup har været hovedsognet i Romdrup-Klarup pastorat. Den lille højtliggende kirke, der er fra romansk tid (år 1100-1250), har romansk kor og skib af granitkvadre samt våbenhus fra 1893. Kirken har haft et sengotisk tårn, som for længst er nedrevet, men i dag står kirken kullet, dvs. uden tårn, og med bjælkeloft.

BEBYGGELSE

OVERORDNEDE STRUKTURER

1. Mødet mellem gårde og villaer

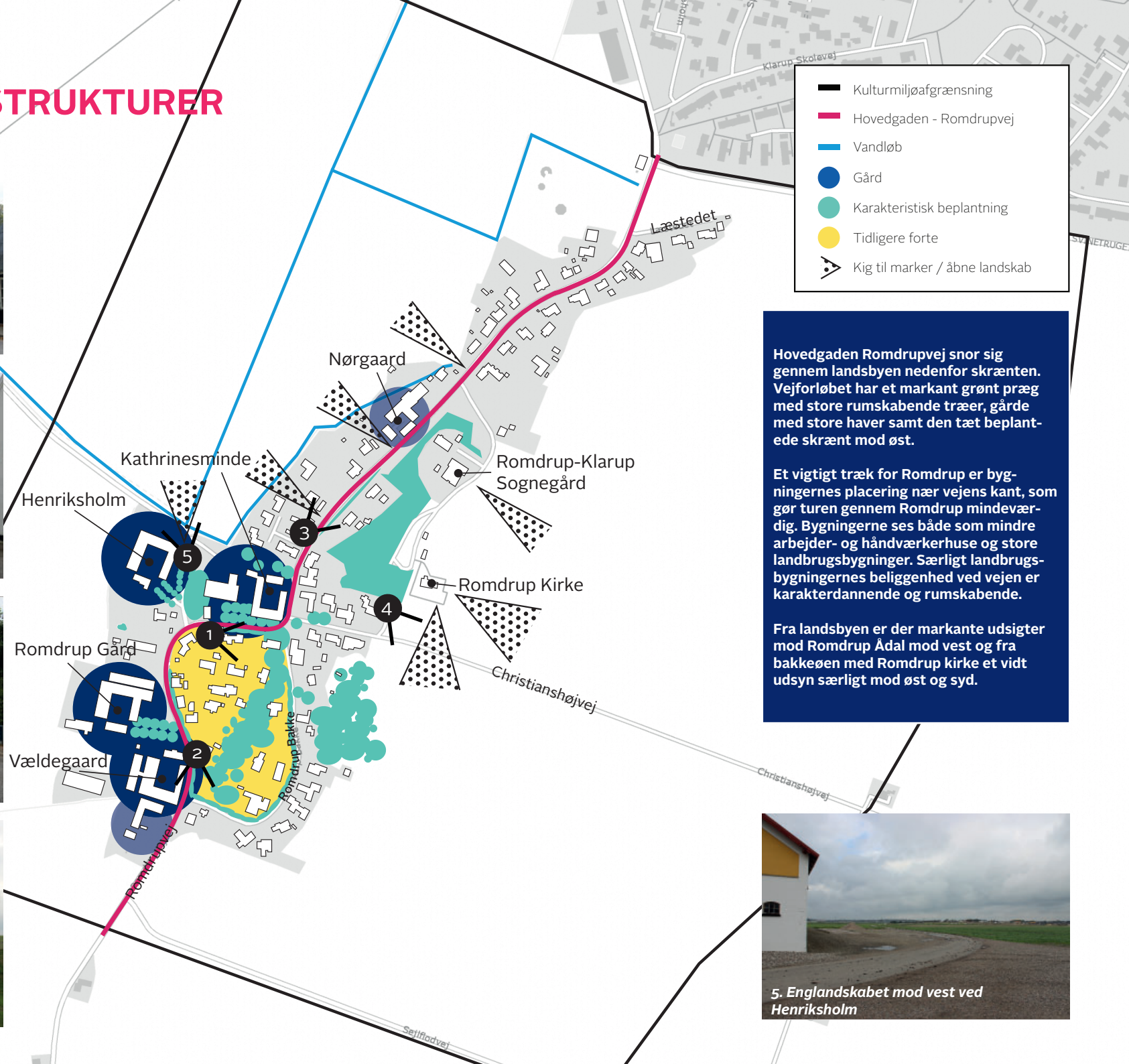
2. Vældegaard i vejskel

3. Et af de få tilbageværende huse under vejens niveau

4. Landskabet på bakkeøen mod øst

- Kulturmiljøafgrænsning
- Hovedgaden - Romdrupvej
- Vandløb
- Gård
- Karakteristisk beplantning
- Tidligere forte
- Kig til marker / åbne landskab

Hovedgaden Romdrupvej snor sig gennem landsbyen nedenfor skrænten. Vejforløbet har et markant grønt præg med store rumskabende træer, gårde med store haver samt den tæt beplantede skrænt mod øst.

Et vigtigt træk for Romdrup er bygningernes placering nær vejens kant, som gør turen gennem Romdrup mindeværdig. Bygningerne ses både som mindre arbejder- og håndværkerhuse og store landbrugsbygninger. Særligt landbrugsbygningernes beliggenhed ved vejen er karakterdannende og rumskabende.

Fra landsbyen er der markante udsigter mod Romdrup Ådal mod vest og fra bakkeøen med Romdrup kirke et vidt udsyn særligt mod øst og syd.

5. Englandsabet mod vest ved Henriksholm

KARAKTERISTISKE ELEMENTER

1. Gård - her Nørgaard

2. Store driftsbygninger ved vejen

3. Grønne strukturer (alleer/træer), Henriksholm

4. Fra kirken fører en stejl skråning ned til Romdrup

I Romdrup findes der tydelige spor af landsbyens historie med placeringen af gårdene helt ud i Romdrupvej. Bygningernes volumen vidner om landbrugets betydning i området og de få gårde som er tilbage, er med oprindelige detaljer, som kampestens ydervægge og templer.

De tilbageværende gårde har store haver, som er placeret langs Romdrupvej og er med til at give området et grønt præg sammen med træer og beplantning.

5. Stuehus - hovedparten er øst-vest vendte

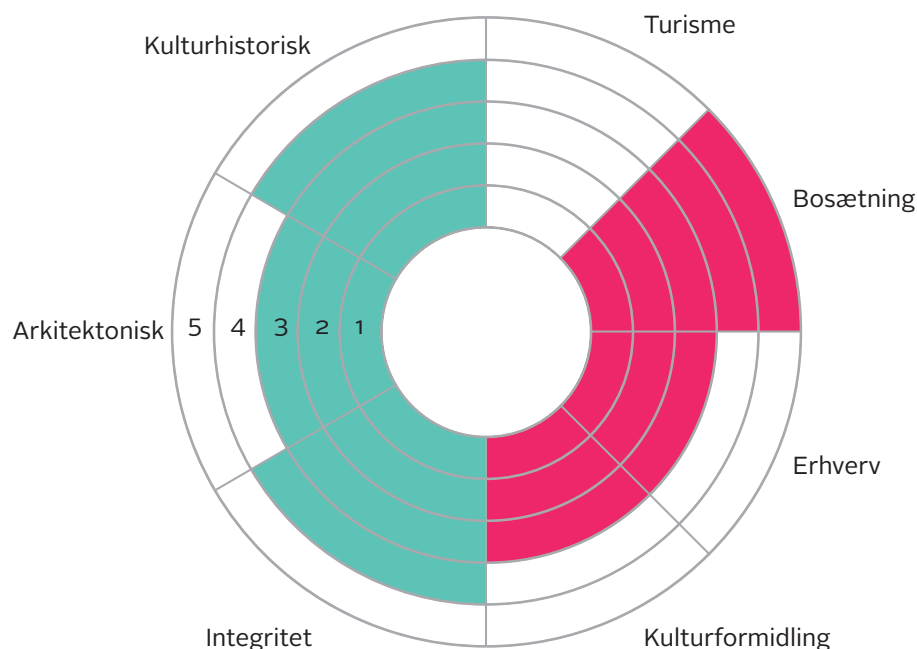
6. Romdrup Kirke

7. Grusvej til bakkeøens top

Kulturmiljønavn: Romdrup
Kommune: Aalborg Kommune
Kategori: Bymiljø - landsby
Geografisk område: Aalborg / landområde
ID nummer:
Adgangsforhold: Semi-offentlig/privat

● Værdisætning
● Potentiale vurdering

Vurdering

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi vurderes ud fra kulturmiljøets historiske betydning og kulturhistoriske fortælle værdi, og hvorvidt de historiske spor kan ses og opleves på stedet.

Den kulturhistoriske værdi vurderes som forholdsvis høj. Romdrup fremstår som en velbevaret forteklyngeby liggende på randen af bakkeøen. Forten kan dog ikke umiddelbart fornemmes, da området er bebygget med boliger. Den kullede kirke, vejforløbet, de store træer og de store gårde er medvirkende til at fastholde indtrykket af en meget gammel og original landsby.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Arkitektoniske værdi vurderes ud fra den arkitektoniske kvalitet i helhed, rumlig organisering, udformning, materialitet og landskabelig bearbejdning. Kulturmiljøets arkitektur er et udtryk for kulturen eller funktionen, der gav anledning til opførelsen.

De store gårdes driftsbygninger kendetegner stadig landsbyen, selvom der kun er 4-6 større gårde igen. Den arkitektoniske værdi vurderes til at være middel, da mange bygninger i landsbyen er ombygget og kun lader få originale bygninger tilbage. Den rummelige fornemmelse i kulturmiljøet er høj og særligt udlængerne bidrager til intimitet i landsbyen. Bygningernes samspil med det grønne er medvirkende til at definere landsbyen.

INTEGRITETSVÆRDI

Integritetsværdien vurderes ud fra intaktheden i kulturmiljøets bevarede elementer, helheder og sammenhænge. Her vægtes også sammenhængen med kulturmiljøets omgivelser.

Romdrup er beliggende med marker rundt om hele landsbyen, dog kun en smal ubebygget stribe mod nord (Klarup). Dette er med til at definere området som en landsby. Integritetsværdien vurderes til at være middel til høj, da der stadig er synlige elementer efter landbrug. De store gårde - især driftsbygningerne ud til vejen - er identitetsdannende for kulturmiljøet i kombination med de store, gamle træer og de grønne hække langs det slyngede vejforløb.

TURISMEPOTENTIALE

Har kulturmiljøet særlig egenskaber, der kan fremme turisme og/eller turismerelateret virksomhed?

Kulturmiljøet vurderes ikke at have potentiale for turisme, da det er mere lokalt forankret og Romdrup primært er en bosætningslandsby.

BOSÆTNINGSPOTENTIALE

Har kulturmiljøet særlige egenskaber, der kan fremme bosætning og/eller motivere egnstilt flytning?

Området vurderes til at have et højt bosætningspotentiale grundet beliggenheden med herlighedsværdien af den gamle landsby, landskabet og tætheden til storbyen. Velegnet for beboere, der ønsker noget andet end de traditionelle parcelhuskvarterer kan tilbyde. Hvis herlighedsværdien af landsby ikke skal gå tabt, er det vigtigt, at udbygningen sker i lempelig takt, og at de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier ikke samtidig svækkes.

ERHVERVSPOTENTIALE

Har kulturmiljøet særlige egenskaber, der kan huse og/eller tiltrække virksomheder og erhverv?

Erhvervspotentialet for kulturmiljøet vurderes til at være middel. Der er potentiale for fortsættelse af landbruget til en vis grad. Der kunne også tænkes andre muligheder for at transformere de tidligere landbrugsbygninger til håndværksvirksomheder eller liberale erhverv.

KULTURFORMIDLINGSPOTENTIALE

Har kulturmiljøet særlige egenskaber inden for formidling af kulturoplevelser og/eller aktivering af stedets fortælling?

Kulturmiljøet har middel potentiale for kulturformidling. Langs Romdrupvej er oplevelsen af den tidligere landsbystruktur med de større gårde, beslægtede erhverv og boliger stadig autentisk.

Kathrinesminde er beliggende midt i byen, som man skal sno sig omkring

Nyere bebyggelse i traditionelle materialer indpasset i Romdrup

Konklusion

BÆRENDE BEVARINGSVÆRDIER

Romdrup fremstår næsten uspoleret i sin randstruktur og er en af kommunens mest velbevarede randlandsbyer. Det slyngede vejforløb for foden af bakkeøen understreger randstrukturen på en fin måde med en række store gårde i en åben grøn landsbystruktur. Romdrup udgør samlet set et bevaringsværdigt kulturmiljø.

ANBEFALING

Beplantningen mellem kirken og Romdrupvej skaber et fint grønt miljø i landsbyen, men beplantningen kan med fordel udtyndes, for at sikre en bedre visuel forbindelse mellem kirken og landsbyen samt udsigtskiler fra kirken mod englandskabet. Desuden ville kirken formentlig kunne ses fra landsbyen.

Der lægges vægt på at fastholde landsbyens særlige karakter - herunder den slyngede vejstruktur med huse, der forholder sig til vejen, kirkens fremtrædende placering, rumdannelsen med store driftsbygningers bygningsvolumener samt den markante beplantning med de mange store træer.

Det er vigtigt at bevare den sidste rest af ubebygget sænkning, som markerer overgangen mellem Klarup og Romdrup, og som ses når man kommer ind i byen nordfra.

Der er mulighed for at ombygge bevaringsværdige landbrugsbygninger til nye formål, når de er blevet overflødige ifh. landbrugserhvervet. Formålet er blandt andet at skabe grundlag for fortsat bevaring og vedligeholdelse af bygningerne (ingen beskyttelse uden benyttelse). Der er mulighed for en bred vifte af anvendelser.

For at bevare landsbymiljøets særlige karakter og skabe basis for løbende integration af nye beboere vil det være ønskeligt med en afdæmpet udviklingstakt. Bygningsmæssigt kan man dog se positivt på øgede bosætningsmuligheder i landsbyen så længe det sker inden for den eksisterende landsbyramme. Nye parcelhusområder kan ikke anbefales, men enkelte enfamiliehuse med saddeltag og traditionelle materialer bør kunne indpasses.

Vandløb i det flade englandskab mod vest

Byens vandværk er et fint murstenshus

Det nye sygehus i baggrunden minder om, at byen kommer tættere på Romdrup

Vejforløbet langs Romsdrupvej domineres af rumdannende vejtræer

Det ene sving efter det andet åbenbarer store gårdanlæg, og placeringen på kanten af Romdrup Ådal fremhæves af den bugtede vej gennem byen

Tydelig overgang mellem gårdene og de nye boligområder